

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

... and the ...

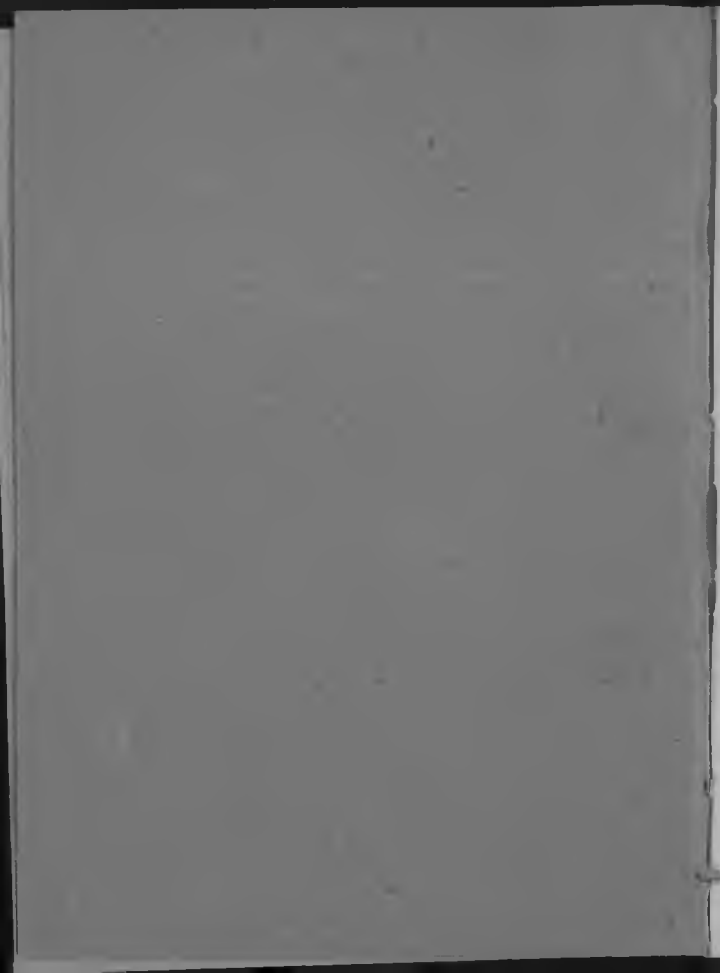
... and the ...

Чыла эл пролэтар-ваак, ушныза!

189 / 240

ПУТЫНЬ УШЭМЫСЭ
ЛЭНИН
КОМУНИСТ
РВЭЗЭ УШЭМЫН
ПРОГРАММЫЖЭ
ДЭН
УСТАВШЭ

МАРГОСИЗДАТ

Мар.

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза.

1-132

ПҮТҮНЬ УШЭМЫСЭ
ЛЭНИН
КОМУНИСТ
РВЭЗЭ УШЭМЫН

ПРОГРАММЫЖЭ

ДЭН

УСТАВШЭ

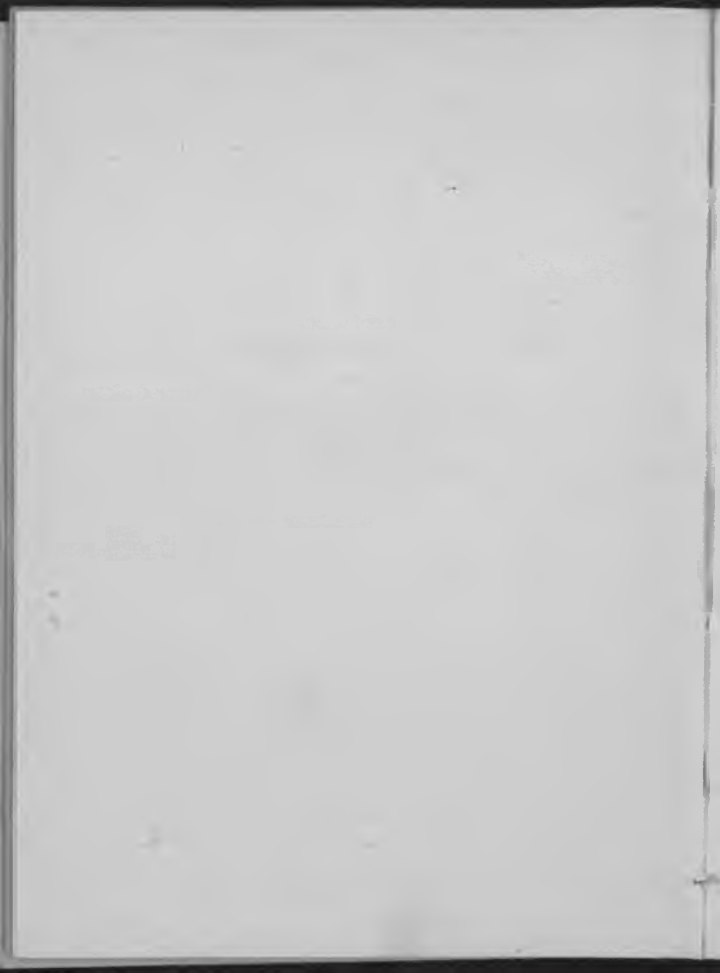
МАРГОСИЗДАТ
Йошкар-Ола 1937

1871
J. H.

В Л К С М-ЫН
ПРОГРАММЫЖЭ

*ВЛКСМ-ын X сйээдшэ
1936 ийын 21 апрэлыштэ
пэнгүдэхдэн*

1. 1917 ийысэ Октябр рэволюцого годым Российысэ пролэтарнат,— шэмэр кресаньык полшымо дэнэ, комунист (большэвик) партий да тудын основатьэльжэ В. И. Лэнин вуйлатымэ почэш,—капиталист дэн помэщик властым сұмырэн кудалтыш да шкэ властым—пролэтар диктатурым ыштыш.

Рэволюцо-влак ожнат лийэдэныт. Нуно айдэмэ тукумым (человечеством) ончыко шүкэныт, но эрэ ик тўшка эксплоататор-влакым вэс тўшка эксплоататор-влак вашталтымэ дэнэ гына пытэныт. „Эксплоататор-влак вашталтыныт, эксплоатацэ кодын“ (Сталин). Эксплоататор-влакын озаланымыштым чыла сұмырэн кудалташ шонышо пэрвой рэволюцо—тидэ

Париж Комуя ыльэ. Тудо—гэроичэский рэволюцо ыльэ, тугэ гынат, тунам пролэтариат шкэ диктатуржым ыштэн шуктэн огыл. ССР Ушэмысэ Октябрыштэ лийшэ кугу социалист рэволюцо пашазэ класым властьыш шогалтыш да айдэмэ айдэмым пызырымэ чыла түрлө эксплоатацымат пытарыш, тидын дэнэ тудо чыла молө рэволюцо дэчат ойыртэмалт шога.

„Тудо ик формо эксплоатацым вэс формо эксплоатацэ дэнэ, ик түйшкэ эксплоататор-влакым вэс түйшкэ эксплоататор-влак дэнэ вашталтымашым огыл, а шканжэ тэвэ могай цэлым шында: айдэмэ айдэмым чыла түрлын пызырымым, эксплоатируваймым пытарымашым, чыла да чыла түрлө эксплоататор түйшкэм пытарымашым, пролэтар диктатурым ыштымашым, тымартэ улшо чыла пызырналт илышэ клас-влак кокла гыч эн рэволюционно класын властьюшым ыштымашым, класдымэ, у, социалист

обществым ынтымашым. Сада-
нак Октябрь революцын сэннымы-
жэ чыла калыкын (человечеством)
историйыштыжэ тўн гычак ваш-
талтыш лиймым, тўнхамбал ка-
питализмын исторический судь-
баштыжэ тўн гычак вашталтыш
лиймым, тўнхамбал пролетариа-
тын эрык вэрч кучэдалмэ движэ-
ныштыжэ тўн гычак ваштал-
тыш лиймым, пўтынъ тўнхам-
балсэ эксплоатировайтлалт илы-
шэ массы кучэдалмэ йоныштыжэ
да организацэ формыштыжэ,
йўлажэ дэн традицыштыжэ, куль-
туржэ дэн идеологийыштыжэ
кугу вашталтыш лиймым ончык-
та“ (Сталин).

2. Октябрысэ кугу социалист
революцо капиталист куллык
(рабство) дэн пызырымаш стройым
ССР Ушэмыштэ йёршынак пыта-
рыш. ССР Ушэм дэч ёрдыштё,
тўнхан моло элаштыжэ тыгай
шучко строй альат вуйлана.

Капитализм годым ик изи тўшка
йён-влак—озаланышэ капиталист

дэн помэшык клас—общэствын чыла поёанлыкшым шкэ кидышкышт чумырат, фабрикым, заводым, мландым, күртнбө корным, сатум шкэ кидыштышт кучэн илат. Тидэ жапыштак пэш шуко калыкын—пролэтар дэн пэлэ пролэтар-влакын—илашышт нимогай срдэстват укэ. Сандэнэ нунылан шкэ паша вийыштым ужалаш логалэш, вэс сэмын манаш гын, капиталист дэн помэшыкклан тарлалташ, капиталист эксплоатацын нэлыжым нумалаш да шкэ вийышт дэнэ кул кучышо капиталист-влакым пойдарашышт логалэш.

Капиталист общэствын атыланымыжэ дэнэ, тэхникын да пашалэктышын кушмышт дэнэ капиталист дэн помэшык влакын кучылтмо поёанлыкышт, экономик вийышт да куатлыкышт кугэмэш. Тидэ жапыштак шэмэр массын, эн ончычак пашазэ да тыгыдэ кресаньык-влакын зоритлалтмышт, йорлылыкышт да орланымышт кугэмэш. Шкэ паша вийыштым ужалэн кэрт-

дымэ пэш шуко да эрэ шукэм шогышо пашазэ массэ—постояннэ пашадымэ армий лийын шога, тудо пашадымэ армий капиталист строй годым эрэак лийэш.

Капиталист строй условийыштэ утларакшэ шэмэр ўдрамаш дэн рвэзэ-влакын илышышт пэш нэлэ. Шэмэр ўдрамашын праважым йоршынак пытараш (закрепостить), тудын айдэмэ чапшым (достоинствыжым) волташ буржуазий чыла ыштэн, шэмэр ўдрамашым тудо кул илышыш шуктэн. Буржуазнэ обществыштэ шэмэр ўдрамашын права дэч посна илымыжэ, материальнэ шотышто йорлын, йосланэн илымыжэ—проституцо шарлымашкэ нангайа.

Шэмэр рвэзэ-влакын илышышт чыташ лийдымэ: паша укэлык нуным пэлэ шужыктэн илыкта; кўчэн да йотэшт коштмаш шарла; предприятыйлаштэ паша ыштышэ йоча (подросток) дэн рвэзэ-влак пэнак чот эксплуатировайтлалтыт, нунын пашанштан сутырак шагая тўлат,

паша кэчэ пэш кужу, паша годым аралымаш (охрана труда) укэ, оза дэн мастьэр шкэ каприз почэш мом шонат тудым ыштыктат, игылтыт, йоча-влаклан йўд смэныштэ, тазалык локтылшо цэхлаштэ пашам ышташ логалэш; пашазэ, крэсаньык, служышо рвэзэ-влакып вийыштым социальнэ чэр-влак лунчыртат, нунын тазалыкыштым пытарат; рвэзэ дэн ўдыр-влак образованьым налын огыт кэрт, нуно паша гыч луктын колтымо дэч, шужымаш да кўчэн коштмаш дэч эрэак лўдын илат. Капиталист общэствыштэ рвэзэ калык — шэмэрын эн правадымэ ужашыжэ.

Капиталист стройышто производство анархий озалана, тушто кажнэ капиталистын ик цэльжэ гына—парышым чот кушкэдаш, тушто капиталист шкэ парышым кугэмдышаш вэрч пашазын пашадаржым пэш чот волташ тырша, тидлан вэрчын тушто шэмэр массын потребльэньыжэ паша-

зын колымо дэч илаш кўләш нарэ (минимум средств существования) вэлэ лийэш. Тыгэ атыланэн шогышо капиталист стройышто жапын-жапын пэш шучко кризис-влак лийын шогат. Сату налын кэртшаш дэч шуко лийэш. Фабрик дэн завод-влак пэтыралтыт, пашазэ-влак урэмыш луктын колталтыт. Сату утыж дэнэ улмо дэнэ капиталист-влакын складышт пудэштшаш гай лийыт, сатум нигушко ужалаш да йатыр сату пытаралтэш. Тидэ жапыштак миллион дэнэ калык шужэн колымашкэ шуыт, нунылан киндым, вургэмым нимо дэнэ налаш, квартирлан нимо дэнэ тўлаш.

Капиталист строй, тудын эн кўшыл да пытаргыш импэриализм стадийыштыжэ, импэриалист кугыжаныш-влак коклаштэ ваш ваш шупшын налмаш кучэдалмашым пўсэмдымашкэ намийа. Импэриалист-влак колоний дэн почэш кодшо эл-влакым шупшын налэдат да толат, почэш кодшо да

шагал вийан наций-влакым пызырат, кулышкышт савырат, Азий, Африк, йужно Амэрик калык-влакым кулышкышт савырат, адакат утларак сэнэн налшашлан шкэ коклаштыштат кучэдалыт. Имперялист кугыжаныш-влак пуштэдэн, шалатэн, чыла локтыл пытарышэ 1914—18 ийласэ шучко сарыш чыла калыкым шупшын пуртышт. Вара нуно мэмнан Социалист Совет Рэспублик ваштарэш войэнне походом организовайышт, но нунын походышт ССР Ушэмын сэнгымыжэ дэн пытыш. Нуно Африкыштэ (Марокко, Абиссиний), Манчжурыйыштэ, йудвэл Китайыштэ чарныдэ сарым ыштэн шогэныт, кэзятат ыштат. Утларак шучко йанлыкыш савырнышэ фашист имперялист-влак Совет Ушэм умбак угыч кэрылташ йамдылалтыт. Капитализм системэдэн—кузэ экономик кризис да паша укэлык кылдалт шогат, тугак толымо (грабительский) сар да ты сар годым миллион дэнэ пытымаш—

тидэ систэмэ дэн ойырлалтдымын кылдалт шогат.

3. Уло тўньасэ ончыл пашазэ влакын полшымышт дэн, Россий пролэтариаат, шэмэр крэсаньык-дэнэ ушэмым ыштэн, сўмырэн шуымо класын ваштарэш шогымыжым вийан кучэдалмашэш шалатэн да кидысэ оружий дэнэ шкэ властыым аралэн кодымо вэлэ огыл, но ожнысо шэнгэлан кодшо, йорло, толалтшэ элым—ончыл, куатлэ, кугу социалист кугыжанышыш савырыш.

ССР Ушэм шэмэр-влакын, большевик нартий вуйлатымэ почэш, элым социализм корно дэн уэмдэн шуктымыштлан кōра, ССР Ушэм—куатлэ индустрийан да колэктивнэ мландэ пашан эл, вийан аралалт кэртшэ эл, йōршэш самостойатэлынэ да капиталист эл-влакын капризышт дэч нэзависимэ эл лийын.

ССР Ушэмыштэ капиталист, помэшык да кулак-влак паразит класым пытарымэ, тидын дэнэ айдэмэ

айдэмым пызырымашымат йөршэш пытарымэ. „Кө пашам ок ыштэ, тудо ок коч“ да „тұлымаш—паша ыштымэ почэш“ манмэ социалпзмын пэш важнэ принципшым илышышкэ пуртымо. Паша—чэсть, доблэсть, чап да гэройство лийын.

Фабрик дэн завод влак, станок дэн машин-влак—паша ыштымэ чыла срдэствэ дэн орудий-влак—капиталист кидыштэ огытыл, а шэмэр-влакын улыт, пашазэ калыкын свѣщэннэ, тұкаш лийдымэ общэст вэннэ собствэнностьышт улыт. Элын чумыр калык озанлыкшэ социалистичэский лийын. Тудо чылажат ик социалистичэский плап почэш виктаралтэш. Элын чыла пойанлыкшым, тудын чыла калык доходшым пайлымаш шэмэр мас-сылан күлэш сэмын ышталтэш.

Милион дэнэ шэмэр крэсаньык-влак колхозлашкэ шкэ кумылышт дэнэ ушнэныт да колхоз илышын сталинський уставшым принимайэныт. Иалыштэ капитализмын вожшым йөршынак күрышт кышкымэ.

Ола дэн йалым пундашдымэ кэлгэ
выньэм дэнэ капитализм ойырэн
ыльэ гын, кызыт тидэ выньэм
пытарымэ

Совет эл экономик кризисым ок
шинчэ. Пашазэ класым курым муч-
ко лұдыктэн илышэ шучко да
чаманыдымэ осал чэр—пашадымы-
лык—пытарымэ. Шэмэр-влакын ма-
териальнэ илышышт кажнэ кэчын
сайэм шога. Кажнэ шэмэр шинча:
тудо—социализм общэствын члэн-
жэ тудын паша лэктышыжэ Совет
элын пойанлыкшым, вийжым ку-
гэмда дэ тидын дэнэ пырлыа шка-
ланжак улан да культуран илы-
шым ышта.

Ожнысо Россий импэрийысэ пы-
зырналт илышэ калык-влакым про-
лэтар социалист кугу рэволюцо
кул шот гыч утарэн. Совет Ушэм—
эрыкан да тёр праван калык-вла-
кын иза-шольо ушэм. Совет Ушэ-
мыштэ пызырналтшэ да пызырышэ
калык-влак укэ улыт,—Совет Ушэ-
мын чыла калыкшэ вачэ дэн вачым
ваш тукэн йыгырэ шогалын, таг

тошкалын социализмым ыштат да
обшо тушман—капитализм вашта-
рэш кучэдалыт.

Ўдрамаш ССР Ушэмыштэ соци-
алист общэствын самостойатэлынэ
да тёр праван пашазэ йэнжэлийын.
Пөрйэнг дэн ўдрамашын чынак тёр
улмышт нэгызэш у йэш ыштал-
тэш. У йэш илышын пэлэдалтын,
сайэм шогымыжо вэрч совет кугы-
жаныш тырша.

ССР Ушэмыштэ пашам ыштэн
илышэ айдэмэ шкэнжын ончык
сай илышыжлан ўшана, эрласэ
кэчыжлан ёрын ок шого. Айдэмым
аклымаш, чаманэн, тыршэн ончэн
куштымаш комунист партий дэн
совет властын пашаштышт рўдё
вэрыш шындымэ. Социализм шкэ
пэлэнжэ илышлан куанымашым да
чулымлыкым кондэн. Озаланышэ
эксплоататор класс-влак шэмэр ай-
дэмын достоинствыжым пызыр-
ныт, мыскылэныт ыльэ гың, ындэ
тидэ достоинствым пашам ыштэн
илышэ айдэмлан пэрвой пёртыл-
тымё.

Капиталист строй условийыштэ рвээ калыкын паша ыштымэ да тунэммэ шотышто чыла тунг йодышышт-влак шэмэр рвээ калыклан нигунамат шукталт огыт кэрт. ССР Ушэмыштэ вэлэ нинэ йодыш-влак рвээ калыклан кұлэшынын ышталт шукталтыныт.

Совет власть ССР Ушэмысэ рвээ калыкым йорлылык дэн шужы-маш нэлэ йосылык дэч утарэн, сай материальнэ илышым тудлан пуэн. Совет властын законжо почэш 16 ийаш дэч самырык-влак суткаштэ 4 шагат, а 16 гыч 18 ийаш мартэ — 6 шагат пашам ыштат. Тидлан нуно тичмаш паша кэчэ сэмынак пашадарым налыт. Кугыжаныш орган-влак разрэшайтлыдэ 18 ийаш дэч самырык рвээ-влаклан мландэ йымал пашаштэ да тазалыклан поснак нэлэ пашаштэ (осал да лудыкшю производствышто, шоко цэхлаштэ) ыштыкташ ок лий. Совет закон тидым чарэн. Ийгэчэ шудымо рвээ-влаклан ончыктымо жап дэч утыжым (свэрхурочно) паша ыш-

тым чарымэ. ССР Ушэмыштэ производствын социалистический характержэ ийгэчэ шуыдымо рвээ-влакын пашам ыштымышт дэнэ пырля нуным чарныдэ туныктэн, воспитайтлэн шога. Тидэ цэлым шукташ фабрик-завод ученичэствэ (фабзауч) полша. Ийгэчэ шудымо кажнэ рвэээ йэнлан пашаш пурымо пэрвой кэчынак кўлэш нарэ паша-дар шындалтэш. Шкэ шинчымашым, производствэннэ навыкшым нёлтэн шогымо сэмын тудын паша-даржат кугэмэш.

Ийгэчэ шудымо рвэээ калыкым кугыжаныш шкэ гыч туныктымо вэлэ огыл, нунын тазалыкышты-мат сайын аралэн шога. Тидлан ли-йын ийгэчэ шудымо-влакын тазалыкышт пашаш налаш йөршашлык, альэ укэ ончыч врачлан ончыкты-дэ пашашкэ налым чарымэ; ийгэ-чэ шудымо чыла пашазын тазалы-кыштым кажнэ ийын ончалтэш; шэмэр рвэээ калыклан канымэ пёрт дэн санаторий-влакым шуко ыш-тымэ. Лұмын ыштымэ эмлымэ уч-

рэждэньэ-влак капиталист стрей дэч кодшо социальнэ чэр-влак дэч (тубэркульоз, трахом, моло) рвэзэ калыкым аралат.

Крэсаньык рвэзэ калыкын илышышт йбршынак вашталтын. Кулачэствым пытарымэ да колхоз стройым пэнгыдэмдымэ дэнэ йа-лыштэ орланэн, күчэн коштмо пытыш, тид дэнэ пырля ожно правадымэ да пызырналтшэ йалысэ шэмэрын лончыжо—йорло пытэн. Кулакын онталэн пиктэжыш (кабалаш) пуртымыжо, вара кэртат-огыт момшонэн тудым ыштыктымыжэ пытарымэ, батрак-влакым—йоча дэн ийгэчэ шудымо рвэзэ калыкым чот пызырымаш пытарымэ. Колхоз строй крэсаньык рвэзэ калыклан эрык пашалан, тунэмаш кумда йс-ным ыштэн да нуным оласэ культур дэн ушэн шога. Тошто, буржуазнэ школ олмэш у, совет школ ышталтын. Тушто наукин чыла лончыжо (отрасльжэ) дэнат чын сай шинчымашым налаш чыла условий уло. 8 ий гыч 12 ийаш мар-

тэ чыла йочалан всеобщо обѣзательнэ тўлыдэ тўналтыш тунэмашым ыштымэ да ССР Ушэмыштэ илышэ чыла национальносты-влакын шкэ шочмо йылмышт дэнэ шым ий туныктымаш сайын шукталт толэш.

ССР Ушэмысэ рвэзэ калык кэч могай спэциальностыланат тунэмаш, шинчымашын кэч могай кўкшытышкыжат шуаш йўным налын. Вэт ССР Ушэмыштэ чыла пашазэ йэнлан тўналтыш образованьым налэш вэлэ сгыл, кыдалаш дэн кугу образованьышкэ шуашат кумда йўн пуалтын. Рвэзэ калыкын сайлэн налмэ кажнэ профэссийышт—Совет элыштэ ик сэмынак почотан да нагалымэ улыт.

Кугу Совет Социалист Рэспублик-влак Ушэмысэ шуко миллионан калыклан социализм дэйтвительносты лийын. Пашам ыштэн илышэ-влакын социалист общэствышт ышталтын. Социализм гыч—комунизм общэствын пэрвой тошкалтышыжэ гыч—чылт комунизмышкэ

рончаш условий-влак йамдылалтыт.

4. Пашазэ клас шэмэр крэсть-йанствэ дэнэ пырля мэмнан элыштэ капиталист, помэщик, кулак-влакым сэнэн, социализмым ыштэн, тидым тудо лачак большевик партий вуйлатымэ почэш, шкэнжын вийан да куатлэ еластым, совет еластым—пашазэ дэн кресаньык-влак кугыжанышым ыштымыжэ дэнэ гына шуктыш.

Совет еласть пашазэ калыкын тушманжэ-влакын ваштарэш каймыштым, торэшланымыштым пудыртыш, граждан сарыштэ нунын армийыштым шалатыш, социализм ыштымэ пашам кўрлаш да пашазэ калыклан осалым, амырчыкым ышташ, клас тушманын тōчымыжым чыла пызыральэ да пызырэн, сэнгэн шога.

Совет еласть—эн демократичнэ, эн калык еласть, тудо оласэ дэн йалысэ чумыр пашазэ калыкым, нунып национальностьюштым, пōрйэн альэ ўдрамаш улмыштым ойыркалыдэ, кугыжаныш пашам ыш-

тымашкэ вигак да кугыжаныш управлэньышкэ полшымашкэ шупшын шога.

Совет власть, эл аралымашым да славнэ Йошкар армийым пэнгыдэмдэн, шэмэр-влакын отэчэствыштым импэриалист йанлык-влак дэч арала.

Совет власть обществэннэ социалист собствэнностьым арала да „кажныжэ дэч моштымыжо нарэ да кажныжлан пашажэ нарэ“ социалист правил шуктымым строга эскэрэн шога.

Совет власть дисциплиным пуртэн, пэнгыдэмдэн шога, социалистический законым да пырля илымэ правилым пагалымым пурта, паша дэнэ обществэннэ долгым чэстнэ ончаш чумыр шэмэрым воспитайа,—тид дэч псна социализмын тўрыс сэнгымыжэ шукталт ок кэрт.

5. ВКП(б) дэн совет правитьэльствэ комунизм стройым организовайт. Тидэ стройышто производство ссредствылан частнэ собствэнность ок лий вэлэ огыл, класс-

влак пытарымэ да айдэмэ айдэмым
эксплоатировайымаш пытаралтын
вэлэ огыл, тушто айдэмэ коклаш-
тэ экономик шотышто улшо тёр-
сырын пытартыш кодшыжат пыта;
тушто паша—илаш кўлшō сред-
ствэ гыч илышыштэ эн кўлэшыш
(нэобходимостьыш) савырна, па-
ша—айдэмын творчэский способ-
ностьышым куанэн ончыктымашы-
жэ лийэш; тушто наукин, тэхни-
кин чот нōлталалтмыжэ дэнэ, паша
лэктышын кугэммыжэ дэнэ чыла
утыждэн лийэш, общэстын кугу
пойанлыкшэ ыштэн шукталтэш, ты-
гэ вара социализм годымсо „каж-
ныжэ дэч моштымыжо нарэ, каж-
ныжлан пашажэ нарэ“ пайлымэ
принцип—„кажныжэ дэч моштымы-
жо нарэ, кажныжлан кўлэш нарэ“
чылт коммунизмын принципшэ дэ-
нэ вашталтэш.

Тидэ общэстыштэ уш паша дэн
вий паша коклаштэ ойыртыш йōр-
шэш пыта. Наук дэн искусство
альэ мартэ нигунамат лийдымын
пэлэдыт, вийангыт. Чыла сэмынат

пызыралтмаш гыч, тошто кушты-
раш тованалтмаш да шынчырлалт-
маш гыч утаралтшэ айдэмэ шкэн-
жын чыла түрлө талантшэ дэнэ
способностьшым чыла могырымат
ытыландарэн колташ йоным түры-
сак налэш.

Пырля илымэ чыла правил дэн
коммунистический нравственность
пормым кажнэ айдэмэ шкэ кумыл-
жо дэнэ шуктэн шогаш түнгалэши,
кугылжаныш властын күлэшлык-
шат йөршэш ныта.

Пүтынэ Ушэмысэ Ленин Кому-
нист Рвэзэ Ушэм — ВКП(б) дэк лий-
шэм шогышо массовый бэспар-
тийнэ организацэ. Тудо шкэ ра-
дамышкыжэ оласэ дэн йалысэ он-
чыл, политик шотышто грамытнэ
улшо шэмэр рвэзэ калыкын кумда
ужашыжым ушэн шога. ВЛКСМ-ын
задачыжэ — рвэзэ дэн йоча-влакым
коммунизм шұлышэш воспитайман,
нашаштэ коммунист (большевик)
партийлан полшэн шогыман. ВКП(б)
программылан сочувствовайтлэн,

большэвик партий дэн совет правитьэльствылан историйысэ кугу задачым шукташ — комунизм обществым ыштэн шукташ ВЛКСМ полша.

ВЛКСМ — ВКП(б) ын полышкалышыжэ да тудын рэзэрвшэ.

ВЛКСМ шкэнжын чумыр пашажэ дэнэ, ВКП(б) вуйлатымэ почэш, пашазэ, крэсаньык, службышо рвэзэ-влак да самырык интэлигэнцэ кокла гыч совет властьюлан прэданнэ йэнг-влакым, образованнэ, йосё дэн нэлэ дэч луддымб, смэлэ да рэшитьэлье йэнг-влакым, пашазэ класын тушманжым ужын кэртдымэ йэнг-влакым воспитайа. Нинэ йэнг-влаклан „цэлын рашыжэ, цэлыш шушаш нашаштэ настойчивость да могай уло чыла чарак-влакым пудыртылшо пэнгыдэ характер“ (Сталин) тўнг качэствышт лийэш.

Оласэ дэн йалысэ чыла шэмэр рвэзэ калыкым комунизм шўлышэш воспиташашлан да нуным со-

*вэт власть йыр организовайшаш-
лан Пүтынъ Ушэмысэ Лэнин Ко-
мунист Рвэзэ Ушэм шкэ ончы-
ланжэ тыгай задачэ-влакым шын-
да:*

1. РВЭЗЭ КАЛЫКЫМ ПОЛИТИК ШОТЫШТО ВОСПИТАИМАШТЭ

1. Комунист мировоззрэнным ыш-
тымаш—пролетариатын научно ре-
волюционно теорийжым тунэм-
маш—рвэзэ калыкым комунизм шү-
лышэш воспитаймашын тунг усло-
вийжэ лийэш манын, Ленинын он-
чыктымыжым шукташ тыршэн,
ВЛКСМ кажнэ комсомолэцлан по-
литик образваньэ налмым обәза-
тьэлнылан шотла. Тидлан лийын—
рвэзэ-влаклан политик грамотым
ынглен налашлан, чыла историйын
тунг моментшым, утларакшэ ССР
Ушэм историйым да Пүтынъ Ушэм
комунист партийын историйжым
тунэмашлан — школым, кружокым
ышта, моло мэроприатьэ-влакым
эртара, рвэзэ влаклан Марксын—

Энгэльскийн — Ленинын — Сталинын
тунг идэйыштым тунэммым орга-
низовайа

2. ВЛКСМ чыла пашазэ, крэсаньык, служышо рвээ влакым да самырык интэлигэнцым политик шотышто воспитаймэ пашам ышта; лийын шогышо политик событий-влакым, Совет правительствэ дэн Пүтынъ Ушэм комунист (большевик) партийын мэроприатыштым нунылан погынымаш, бэсэдэ, лекций гоч палдарэн шога; рвээ калыклан пашазэ дэн крэсаньыкын ожно кузэ илымыштым, капиталист элласэ илыш условийыштым, ССР Ушэмысэ граждан сарын историйжым палдара, капиталист дэн помэшык-влак ваштарэш пашазэ класс дэн шэмэр крэсаньыкын гэройла кучэдалмэ примэрэшышт рвээ калыкым воспитайа.

ВЛКСМ шкэнжын газет, журнал-влакшым, политик дэн сылнымутан литературым луктэш, рвээ-влак клубым организовайа, чыла пашазэ-влакын да колхозласэ клуб-

лаштэ, библиотэк дэн читальны-
лаштэ пашам ышта.

3. ВЛКСМ рвэээ-влаклан сүэвэ-
рий дэн рэлигиозно прэдрассуд-
кын кўлдымашыжым, осаллыкшым
ласкан да эрээк ынгылтарэн шога,
тидлан антирэлигиозно пропаган-
дым колташ лўмын кружок-влак
дэн лекцийым организовайа.

4. Ожно национальность-влакым
төр ончыдымашын кодшо коса-
жэ ваштарэш, кэч могай койшан
шовинизм, национализм ваштарэш
ВЛКСМ воспитатэьнэ пашам ыш-
та, чыла рвэээ кылыкым пролэтар
интэрнационализм шўлышэш вос-
питайа.

ВЛКСМ-ын организацыжэ - влак
рвэээ калык коклаштэ политик-
воспитатэьнэ пашам ССР Ушэмы-
сэ калык-влакын шочмо йылмышт
дэнэ, нунын кажныштын шкэ ус-
ловийыш да ойыртышышт дэнэ кэ-
лыштарэн ыштат.

5. Пропандист-влакым да ком-
сомол пашан түрлө ужашыжлан
организатор-влакым йамдылаш да

пэрэподгòтовкым ышташ ВЛКСМ
тўрлò курс дэнэ школым органи-
зовайа.

II. РВЭЗЭ КАЛЫКЫМ ТУНЫКТЫМО ШОТЫШТО

1. „Наукум палэн налаш, боль-
шэвик у кадрым—шинчымашын чы-
ла отрасльыжэ дэнат спэциалист-
влакым таптэн лукташ, тунэмаш,
тунэмаш, пэнгыдын, пэш чот тыр-
шэн тунэмаш“ (Сталин) кўлэшым
палэн, пашазэ класым культур-тэх-
ник шотышто инжэнэрнэ тэхничэ-
ский пашаштэ ыштышэ пашайэн-
влакын кўкшытыш нòлтымò нэргэн
И. В. Сталинын каласымыжым шук-
таш тыршэн, ВЛКСМ шкэнжын чы-
ла пашажым ышта.

2. Тидэ цэльым шукташ ВЛКСМ
организацэ-влак:

а) кугыжаныш орган-влаклан со-
вэт школым пэнгыдэмдымэ дэн
атыландарымаштэ, чыла йоча-вла-
кым обэзатъэльнэ шым ий тунук-
тымаштэ, а варажым лу ий тунэм-

машымат илышыш пуртымаштэ полшэн шогат;

б) рвэзэ калыкын производство дэч ойырлыдэ общо дэн тэхник кыдалаш образованьым налмым кугыжаныш да общэствэннэ органи-влак дэнэ ырылья организовайат;

в) ССР Ушэмыштэ кугу образованьым атыландарымэ пашалан (инжэнэр, врач, агроном. пэдагог-влакым да молымат йамдылаш) уло вий дэнэ полшэн шогат;

г) рвэзэ калык коклаштэ тунэмдымаш дэн шагал тунэммашым йоршынак пытараш активнэ кучэдалыт;

д) тэхник дэн общэобразовательнэ шинчымашым нолташ да вэс эл йылмым тунэмаш түрлө кружокым, школым да курсым организовайат;

е) чыла шинчышыла койышланымаш да наукам тунэммашкэ умбач ончymo ваштарэш кучэдалын, кажнэ комсомолэц могай гынат спэциальностьым обязатьэлынэ тунэмжэ, тудым йоршын сайынак па-

лэн налжэ, моштыжо, — манын пашам шуктат.

III. ШКОЛЫШТО ДА ЙОЧА-ВЛАК ХОКЛАШТЭ ПАШАМ ЫШТЫМЭ ШОТЫШТО

1. Калык туныктымо орган дэн туныктышо-влаклан тунэмме дисциплиным пенгыдэмдаш да школышто пүтынь тунэмме пашам организовайаш полша.

2. Школыш калык ваштарэш кайышэ, кэлшыдымэ койыш пуримо ваштарэш, хулиганство да шкэмлушкыдын кучымаш (расхлябанность) ваштарэш кучэдалэш

3. Түрлө кружокым, лекций дэн бэсэдым организовайэн тунэмшэ-влаклан кажнэ кэчын могай важнэ событий лийэдымым эрзак палдарэн шога.

4. Тунэмшэ влакын түрлө-түрлө йодмыштым шуктэн шогашлан — самодэятэльность шот дэнэ — физкультур, музыкальнэ, драматический, фото дэн радио йбратышэ

кружок-влакым, моделист, самырык изобретатель кружокым да молымат организовайа.

5. Тунэмшэ-влаклан канымашым да сай модышым, ончымашым, палэн коштмашым организовайа (самодэятельность кас, кинош, театрыш, музэйыш, экскурсийыш, турист походыш коштмаш, молат).

6. Туныктышо-влак йамдылымаштэ активнэ полша, педагогик пашашкэ шкэ кокла гыч сай пашайэн-влакым ойра.

7. Школлаштэ пионьэр отряд дэн октябрят группо-влакым организовайа.

8. Эн сай комсомолэц-влак кокла гыч пионьэр отряд дэн форпост вожатый-влакым, отряд дэн форпостлаштэ ыштышэ түрлө кружок вуйлатышэ-влакым ойра да нунын пашаштышт күлэш полишым пуэн шога.

9. Профсоюз да калык туныктышо орган-влак дэнэ пырля пионьэр лагерым, йоча клубым, дво-

рэцым, спортивнэ площадкым, санаторийым, йоча тэхник станцым, молымат ышта.

10. Йоча-влаклан сылнэ мутан да научно-популярнэ тэхник литэратурым луктэш, адак пионьэр-влаклан чийэмым, күлэш үзгар влакым (снаряжение), сай модышым, молымат ыштэн лукмо нэргэн тырша.

IV. РВЭЗЭ КАЛЫКЫН КАП- КЫЛЫШТЫМ ВИЙАНДЫМЭ ШОТЫШТО

1. Чыла рвэзэ калыкым физкультурыш шупшмым организовайа, эн сай спортивнэ сэнгымаш ССР Ушэмын лийжэ манын кучэдалэш.

2. Түрлө спортивнэ организацим ыштылын, физкультур паша виктарышэ кугыжаныш орган дэн общэствэннэ организацэ-влакын пашаштышт активнэ полшэн шога.

3. Спортивнэ сооружэньэ-влакым (спортплощадкэ, стадион, спортзал, бассэйн, аэроклуб, молымат) ыштымаштэ активнэ полша да

спорт үзгар ыштымаштат полыщ-калэн шога.

4. Физкультур инструктор дэн организатор-влакым йамдылаш шкэ вийжым ойра.

V. СОЦИАЛИЗМ ЫШТЫМАШТЭ ПОЛШЫМО ШОТЫШТО

1. ВКП(б) ончыктымо почэш кайэн—рвезэ калыкым комунистла воспитайымэ пашам тугэ ыштыман — рвезэ калыкын тунэммыжэ дэн образованьыжым кажнэ ошкылжо комунизм обществым ыштышаш вэрч кучэдалмэ дэнэ кылдалт шогыжо. ВЛКСМ чыла шэмэр рвезэ калыкым социализмым ыштымашкэ шупшэш. ВЛКСМ организацэ-влак рвезэ калыклан социализм ыштымашын задачижэ-влакым ыгылтарат, нунылан ССР Ушэм калык озанлыкым атыландарымэ планым палдарат; ВКП(б) дэн совет правитьэлствэ эртарымэ политик кампанылаштэ полшэн шогат; күлэш лиймэ сэмың шкэ ви-

Йыштым социализм ыштымашын
усларак ударнэ участкылашкэ мө-
билизовайат; совет орган-влакын
кажнэ кэчысэ пашаштышт полшэн
шогат, совет-влакым пэнггыдэмдэн,
совет да озанлык орган-влакын
пашаштышт лийшэ бүүрократла ка-
гыртылмаш дэнэ кучэдалаш совет
властьлан полшат.

2. Большэвик партиялан ВЛКСМ
соцсорэвнованьым организовайаш
полша, тидэ пашаштэ ончыч тў-
нал пумыжым да инициатившым он-
чыкта. Комсомолэц шкэнжын удар-
нэ пашажэ дэн примэрым ончык-
тышо да тид дэнэ чыла рвэзэ ка-
лыкым ончыко шупшын шогышо
лийман. Пашам комунистла ыштэн
шогаш, совет власть ончылно шкэ
обязанностьым поро кумыл дэнэ
сайын шуктэн шогаш ВЛКСМ вос-
питайа, комсомолэц дэн комсомол-
ка влак дэч кажнышт дэч мом ыш-
тэн кэртмэ, моштымо сэмын (по
способностям) пашам ышташ трэ-
бытла. Пашам гэройла ыштымэ
образэцым ончыктышо дэн пашаш-

тэ подвиг ыштышэ кугурак йол-
таш—ударник да ударницэ-влакын
пашаштым ВЛКСМ рвэзэ калык
ончылап примерлап шында.

Паша лэктышым эн кўшкө нёл-
талшаш вэрч да прэдриятые-
лаштэ, транспортлаштэ, колхоз-
лаштэ, совхоз дэн учрэждэнийлаш-
тэ паша дисциплиным пэнгыдэм-
дышаш вэрч ВЛКСМ кучэдал шога.

3. Совет стройын тўнжым—со-
циалист сөбствэнностьым аралаш,
пэнгыдэдаш ВЛКСМ чыла рвэ-
зэ калыкым воспитайымэ пащам
ышта.

4. ВЛКСМ совет государствылан
йэшым пэнгыдэмдымаштэ да йо-
ча дэн ўдрамаш-ава-влакын илы-
шыштым сайэмдэн шогаш полна,
ўдрамашым тошто сэмын ончы-
маш — капитализмын косажэ ваш-
тарэш кучэдалэш, социализмым ыш-
тышэ ик тёр праван ўдрамаш дэк
пагалэн ончымашым рвэзэ калы-
кыштэ воспитайа.

VI. СОЦИАЛИСТ РОДИНЫМ АРАЛЫМЭ ШОТЫШТО

1. Совет Ушэмын рвэзэ тукум-жо шкэ родиныжым тўрлө шучкылык да тушман-влакын кэрылтмэ (покушений) дэч эралашлан шкэнжым йамдылаш обāзан. „Мэ 1917 ий 7 ноябр (25 октябрь) гыч оборонэц-влак улына. Мэ „отэчэствым аралышаш“ вэрч улына, но отэчэствэннэ сар, кудо дэкмэ лишэмына—тидэ сар социализм отэчэствэ вэрч, отэчэствэ гай социализм вэрч, тўньамбал социализм армий отрāдшэ—Совет Республик вэрч ыштымэ сар лиэш“ (Ленин). Кугу Ленинын тидэ сугынныжо почэш чакныдэ кайэн, чыла рвэзэ тукумым совет патриотизм шўлышэш, ССР Ушэмлан—шкэ родинылан пытыдымэ прэданностьым да мучашдымэ йоратымашым ВЛКСМ воспитайа. Социализм отэчэствым уло вий дэнэ аралымаш, тудын куатшым, сай ылышыжым да чапшым пэнгыдэм-

дымаш, вийандымаш—ВЛКСМ члэнын уло чон дэн, уло вур дэн вуфын шогымо обэзанностьшо.

Совет правитьэльствын пэрвой ўжмыжэ почэшак социалист родинын тушманжэ-влак ваштарэш кучэдалаш лэкташ йамдэ лийаш рвэзэ калыкым ВЛКСМ воспитайа.

2. ВЛКСМ рвэзэ калыкым лүддымё, чакныдымэ, пэнгыдэ лийаш, совет властын тушманжэ ончылно чытырышым да лүдшым ужын кэртдымэ лийаш, дисциплиным пэнгыдын шуктэн шогышо лийыштманын воспитайа. Шылмашым (дезертирство), прэдатьэльствым, социализм родинылан измэнэ ыштымашым—социализм государствын интэрэсшэ ваштарэш эн нэлэ да эн шакшэ тушман пашалан шотлэн, ниным ужын кэртдымэ шұлышэш ВЛКСМ рвэзэ калыкым воспитайа. ВЛКСМ члэн дэн чыла рвэзэ калык родинын интэрэсшылан измэнэ ыштышэ-влакым кажныштым чаращ луктын, пашазэ-крэсаньык кугыжаныш судыш пуышаш улыт.

3. Совет Социалист Рэспублик-
влак Ушэм аралымашым пәнгы-
ләмдымэ шотышто ВЛКСМ-ын пү-
тынь пашажэ ВКП(б) дән совет
правительствын тыгай полити-
кышт гыч ләктәш: „Мэ тыныс вәрч
шогәна да тыныслык паша вәрч
кучәдалына. Но мэ лұдыктымө дәч
огына луд да сар ылыжтышә-вла-
кын пәрымышт ваштарәш пәраш
йамдә улына“ (Сталин). Ворузон-
но вийым пәнгыдәмдымаштә да
атыландарымаштә совет государ-
ствылан активнә полшымаш—Лә-
нин комсомолын эн важнә обәзан-
ностьшо. Тидымшукташлан РККА-н
тәңызысә да йужысо войәннә вий-
жым ВЛКСМ шефыш налын, со-
вет властылан прәданнә кадрым
РККА лан пуа, рэволюционно ка-
лыкын тушманышт-влак ваштарәш
кучәдалмаштә тудын кидшә ок
чытыралт, шинчажат ок ондалә.

ВЛКСМ рвезә калык коклаштә
сар пашам шинчымашым шарән
шога да обществәннә-оборонно ор-
ганизацә-влакын пашаштышт ак-

тивнэ полшэн шога. Кажнэ комсомолэцлан армий дэн флот радамыш пурымыж дэч ончычак тура луймаш искусствым чот палэн налаш, мошташ, войэннэ пашан ик спэциальностьшым тунэм налаш ВЛКСМ туныктэн шога.

Пўтынъ Ушэмысэ Комунист Рвэзэ Ушэм чыла тўньасэ шэмэрын туныктышыжо да вождышо—В. И. Лэнинын лўмжым нумалэш.

Граждан сарыштэ капиталист, помэшык, интэрвэнт-влак ваштарэш кучэдалмэ бойэвой заслугыжлан Лэнин комсомол эн кугу рэволюционно наградым—бойэвой Иошкар Знамэ ордэным налын.

Социалистический общэствэ ыштымаштэ ударнэ пашажлан, Совет Ушэм шэмэр рвэзэ калыкын чалшым чот нўлталмылан Лэнин комсомол Трудовой Иошкар Знамэ ордэн дэнэ наградитлымэ.

Лэнин комсомол ССР Ушэмысэ чыла шэмэр рвэзэ калык коклаштэ шкэ пашажым ыштэн, Пўтынъ

Ушэмысэ Комунист (большэвик)
партий вуйлатымэ дэнэ Марксын—
Энгэльсын — Ленинын — Сталинын
туныктымыштым ұшанлын, нигуш
корангдэ, чакныдэ, чын шуктэн шо-
гэн, социализм родинэ ончылно
шкэнжын чыла обāзанностьшым
чэсть дэнэ шукта.

В Л К С М - ы н
У С Т А В Ш Э

*ВЛКСМ-ын X снэгдшээ
1936 ийын 21 апрэлийнхтэ
пэнгүдэмдэн*

ВЛКСМ—Рвэзэ Комунист Интэр-
националын ик отряджэ, тудын
программыж дэн уставшым при-
натла, пунчалжэ-влакым шукта, па-
шаштыжэ активнэ полшэн шога.

ВЛКСМ—ВКП(б) дэкэ лийшэм шо-
га, тудо тудын рэзэрвшэ да по-
лышкалышыжэ. Большевик партий
вуйлатымэ почэш ВЛКСМ рвэзэ
калыкым комунизм шўлышэш вос-
питатла, совет власть йыр чумы-
рэн шога.

ВЛКСМ—массовый бэспартийнэ
организацэ. Тудо шкэ организа-
цышкыжэ оласэ дэнэ йалысэ он-
чыл, политик шотышто грамотнэ
улшо шэмэр рвэзэ калыкын кумда
ужашыжым ушэн шога. Большевиз-
мын бойэвой традицыжым шуктэн
шогымыжлан кбра комсомол шкэ
пэнгыдын ўшанымыж дэнэ да Лэ-

нин-Сталин партийлан прѣданэ улмыж дэнэ вийан. ВЛКСМ программэ дэч кэч могай чакнымашат комсомолышто шогымаш дэнэ пыр-ля лийын ок кэрт.

ВЛКСМ шкэ члэнжэ-влак дэч большэвик партийын гэнэральнэ лийнжым шуктэн шогышаш вэрч пэнгыдын да нойыдэ кучэдалаш трэбытла. ВЛКСМ члэн-влак совет стройым уло вий дэнэ пэнгыдэм-даш, совет промышлэнность дэн транспортым, колхоз дэн совхозым пэнгыдэмдаш, класс тушман да тўрлө опортунист-влак ваштарэш чарныдэ, вийын кучэдалаш, комсомолым большэвик партий ваштарэш шогалташ кэч могай тўчы-машланат чаманыдэ пэнгыдэ отпорым пуаш, ССР Ушэмысэ чыла тўрлө национальность коклаштэ да чыла тўньасэ пролэтар-влак дэнэ изак-шольякла интернациональнэ кэлшымым пэнгыдэмдаш обāзан улыт.

Комсомолэц ВКП(б) члэн лиймашым шканжэ пэш кугу чэстылам

шотла да чыла пашажэ да тунэм-мыжэ дэнэ шкэнжым тудо партии радамыш пураш йамдыла.

1. ВЛКСМ ЧЛЭН ДЭН КАНДИДАТ-ВЛАК ДА НУНЫН ОБАЪЗАННОСТЬЫШТ НЭРГЭН

1. Комсомол радамышкэ пур-тымо, ушэмын программыж дэн уставшым признатлышэ, тудын ик организацыштыжэ ыштышэ, ВЛКСМ-ын чыла пунчалжылан подчиньатлышэ да члэи взносым тўлышө 15 ийаш гыч 26 ийаш мартэ кэч кöат ВЛКСМ члэнлан шотлалтэш.

Палэмдымаш: 26 ийыш шуышо ВЛКСМ члэн-влак организацыштэ совэшатэльчэ йўкап права дэнэ кодын кэртыт, нуно вуйлатышэ органыш сайлымэ лийыт гын, тунам нунын рэшайушо йўк правашт аралалтэш.

2. ВЛКСМ члэн-влак тидым шуктышаш улыт:

а) Марксын, Энгельсын, Ленинын, Сталинын пашаштым тунэ-

маш да Маркс - Лэнин туныкты-
мым рвэзэ калыкын кумда мас-
сыжлан умылтаращ;

б) большэвик партийын да ком-
сомолын пунчалыштым шуктэн
шогащ, элын политик илышыш-
тыжэ активнэ полшаш;

в) пашашкэ социалистичэски он-
чымо примэрым ончыктащ, социа-
лист собствэнностьым чот аралаш,
йумаш, хулиганлымаш, рэлигиозно
прэдрассудко коса ваштарэш, ўдра-
маш-влакым йолташ сэмын ончы-
дымаш ваштарэш кучэдалаш;

г) шинчымашым, культурым, нау-
кым, тэхникым кидыш налащ;

д) сар пашам тунэмаш, социа-
лист кугу родинлан уло кумыл
дэнэ прэданнэ лийаш, тудлан чыла
шкэ вийым пуаш, кўлэш лийэш
гын, илышымат пуаш йамдэ лийаш;

е) рэволюцион законностьым да
порьадкым пудыртылмаш вашта-
рэш пэнгыдын кучэдалаш;

ж) комсомол организацын па-
наштыжэ активнэ полшаш, комсо-
мол погынымашыш аккуратнэ кош-

таш, организацын пумо пашажым
писын да ҫаҫ шуктэн шогаш, ҫы-
ла тўналмэ пашам мучашыш шу-
мэш шукташ.

3. Комсомол члэныш пашазэ,
крэсаньык да служышо кокла гыч
ончыл, тэргэн налмэ, совет власть-
лан прэданнэ улшо рвэзэ-влак пур-
талтыт.

Комсомол радамаш пураш шо-
нышо рвэзэ ВЛКСМ члэныш пураш
альэ ситышын йамдылалтын шуын
огыл гын, тунам тудо 6 тылызаш
сроклан кандидатышкэ пурталтэш.
Кандидат стаж тэвэ тидлан вэрч
ышталтэш: комсомолыш пураш шо-
нышо тидлан йамдылалт шужо,
ВЛКСМ-ын программыж дэн устав-
шым палыжэ, шкэнжын политик
шинчыдымашыжым пытарыжэ.
Комсомолыш кажнэ йэн посна
(индивидуальнэ) ончалт пурталтэш:

а) ВЛКСМ члэныш альэ канди-
датыш пуртышаш влак ик ий ста-
жан кок комсомолэцын рэкомэнда-
цыштым альэ ик партий члэнын рэ-
комэндацыжым организацыш пуат.

Пуртымо нэргэн йодышым лончылымо дэч ончыч комсомолын вэрысэ комитэтыштыжэ рэкомэндацэ-влак обэзатэлынэ тэргалтыт.

Рэкомэндовайышэ-влак рэкомэндовайымэ йэнг вэрч мутым кучат. Кэлшыдымэ йэнлан рэкомэндацым пуа гын, рэкомэндацым пуышылан сойузно взысканьэ пуалтэш, комсомол гычат лукталт кэртэш.

б) Комсомолыш пурышын шкэж нэргэн увэртарымэ тунг данный-влак комсомолыш пуртымо дэч ончыч тэргалтыт. Пуртымо нэргэн йодыш тунгалтыш комсомол организацэ комитэтыштэ ончалтэш, тунгалтыш организацын туншка погынымашыжэ пунчалым луктэш да комсомол райком альэ горком буро пэнгыдэмдымэкэ илышыш пура.

ВЛКСМ члэн дэн кандидатын стажшэ тунгалтыш комсомол организацын туншка погынымашэшыжэ пуртымо нэргэн пунчалмэ кэчэ гыч шотлалтэш.

в) Кандидат гыч члэныш кусарымэ гоным комсомол организацэ-

влак тидэ кандидатын комсомол члэныш пураш йамдылалт шумыжым тэргышаш улыт. Кандидат Ленинский комсомол члэн лұмым нумал кэртшашым ончыктэн оғыл гын, тунам организацэ кандидат стажым шуйэн альэ кандидат гыч луктынат кэртэш.

4. ВЛКСМ члэн дэн кандидат-влак ик организацэ гыч вэс организацыш куснымышт годым толмо организацын составышкыжэ комсомол члэн билэтым да учот гыч л-кмым палэмдыман личнэ карточкым нариймэкэ вэлэ пурталтыт.

5. Комсомол организацэ-влак комсомол члэн дэн кандидат-влакын члэн взносым жапыштэ тўлымыштым тэргышаш, кэч кунамат жапыштэ тўлыдымын причинжым палэн налшаш улыт.

Кум тылызэ годым члэн взносым тўлыдымō комсомол члэн дэн кандидат-влакын ВЛКСМ радамыштэ лийын кэртмышт нэргэн тўналтыш организацыштэ лончылалтэш.

6. Комсомол организацэ-влак шкэ радамыштым тушман элэмэнт, двурушник, комсомолын күртнѳо дисциплиныжым пудыртылшо, мораль шотышто пужлышо, шкурник, карйэрист-влак дэч эрыктэн шогаш обѳазан улыт.

7. Комсомол гыч лукмо нэргэн йодышым члэнын альэ кандидатын шогымо тўналтыш комсомол организацын тўшка погынымашыжэ онча да комсомол райком альэ горком бўро пэнгыдэмда.

8. ВЛКСМ кандидат-влак ушэмын чыла пунчалжыланат подчиньатлат да нунын ўмбак пыштымэ чыла обѳазаностыым шуктэн шогат.

Кандидат-влак погынымаштэ совешатэальнэ йўк права дэнэ лийыт, но ушэмын вуйлатышэ органышкыжэ сайлэнат, сайлалтынат огыт кэрт.

ВЛКСМ кандидат - влак члэн взносым ВЛКСМ члэн дэнэ тѳорак тўлат.

II. КОМСОМОЛЫН ОРГАНИЗАЦИОННО ШОТЫШТО ЫШТАЛТ-МЫЖЭ НЭРГЭН

9. Комсомолын организационно шотышто ышталтмаштыжэ вуйлатышэ принциптан демократически централизм лийын шога. Тидым тыгэ умылыман:

а) комсомолын чыла вуйлатышэ органжэ-влак кўшыч тўнгалын ўлкō шумэш сайлалтыт;

б) комсомол орган-влак шкэ комсомол организацышт ончылан жап гыч жапыш отчотым ыштат;

в) чоткыдо комсомол дисциплин кучалтэш да шагалрак ужаш шу-кырак ужашлан подчиньатла;

г) комсомолын кўшыл органжэ-влакын пунчалышт ўлыл орган-влакнан да комсомолын чыла члэнжэ-влакнанат чакныдэ обэзатэлье шуктэн шогышашан улыт.

10. Комсомол тэриториальнэ-производственнэ признак почэш демократический централизм шотдэнэ ышталтэш: комитэт (тэриториальнэ

организацын) — тидэ районыш пурьпо чыла организацэ (тэриториальнэ)-влаклан кўшыл орган лийын шога, управлэнын альэ производствын пўтынь отраслижым (транспорт, граждан авиацэ, молат) обслужитлышэ организацэ-влак тидэ отраслиын чыла комсомол организацыштан кўшыл органлан шотлалтыт.

11. Комсомол организацын схэмыжэ тыгайэ:

а) ССР Ушэм тэриторий — Пўтынь Ушэм сйэзд — ВЛКСМ Рўдō Комитэт;

б) областын, крайын, республикын — область дэн край конфэрэнцэ, национальнэ республик комсомолын сйэздшэ — обком, крайком, национальнэ республик комсомолын Рўдō Комитэтшэ;

в) ола, район — ола дэн район конфэрэнцэ, — ола дэн район комитэт;

г) прэдприятъэ, йал, колхоз, МТС, Йошкар армий часть, учрэждэньэ, школ — тўшка погынымаш —

кѡмсомол комитѣт · влак (завод комсомол комитѣт, фабрик комсомол комитѣт, вуз комсомол комитѣт, т. м.).

12. Күшыч ұлыл инстанцыш отчотым пуэн да подчиньятлэн шогымаш тыгай: Пўтынъ Ушэмьсэ сйезд—ВЛСКМ Рўдѡ Комитѣт; область дэн край конфэрэнцэ, национальнэ рэспублик комсомол сйезд—обком, крайком, национальнэ рэспублик комсомол Рўдѡ Комитѣт; ола дэн район конфэрэнцэ—ола, район комитѣт, умбакыжат тыгак.

13. Кажнэ районысо да күшнѡ шогышо комсомол комитѣтын ВЛКСМ Рўдѡ Комитѣт ончыктэн пумо образѣц дэнэ ыштымэ шкэнжын пѣчатъшэ уло.

14. ВЛКСМ Рўдѡ Комитѣт ончыктымѡ почэш райкомлаштэ, горкомлаштэ, обкомлаштэ, крайкомлаштэ да национальнэ рэспублик комсомол Рўдѡ Комитѣтлаштэ, тўрлѡ групп рвэзэ-влак коклаштэ воспитатѣльнэ пашам организовайаш-

лан кэлшышэ отдэл дэн сәктор-влак ышталтыт.

ВЛКСМ Рүдө Комитэтын ончымыжо почэш ВЛКСМ Рүдө Комитэтыштэ отдэл дэнэ сәктор да отдэл пэлэн совет-влак ышталтыт.

15. Комсомол организацэ-влак школлаштэ В. И. Лэнин лүмэш йуный пионьэр-влакын йоча комунист организацыштым, а жактылаштэ комсомолын вигак вуйлатымыжэ дэнэ паша ыштышэ пионьэр форпост-влакым ыштат.

Йоча комунист организацэ-влакын пашаштышт практик вуйлатымашым пуашлан райкомлаштэ, горкомлаштэ, обкомлаштэ (крайкомлаштэ), нацреспубликласэ комсомол Рүдө Комитэтлаштэ пионьэр отдэл-влак ышталтыт, а комсомолын тунгалтыш организацысэ комитэт-влак йуный пионьэр отряд дэн форпост-влакым вуйлаташ сай, грамотнэ, авторитэтан комсомолэц-влак кокла гыч вожатыйым ойырат.

Комсомол организацэ-влак вожатыйлан тўрлө йоча, пионьэр

кружок вуйлатышэ-влакым ойыраш полшат.

Комсомол организацэ влак пионьэр отряд дэн фэрпост-влакын пашашт нэргэн кэчэ йэда тыршэн шогышаш улыт. Профсоюз да калык туныктымо орган-влак дэнэ пырля пионьэр лагэр, клуб, спортивнэ площадкэ, театр, йоча техник дэн турист станцэ-влакын, малынат пашаштлан организационно-материальнэ базым ыштышаш улыт.

ВЛКСМ Рүдö Комитэт, обком, крайком, да комсомолын нацреспублик Рүдö Комитэтшэ пионьэр газет дэн журналым да йоча-влаклан күлэш литературым луктыт.

III. КОМСОМОЛЫН РҮДÖ ОРГАНИЗАЦЫШТ НЭРГЭН

16. Комсомолын күшыл органжэ—Пүтынъ Ушэмысэ сйээд. Чэрэтан сйээд кум ийлан иккана дэч шуэн огыл погалтэш. ВЛКСМ Рүдö Комитэт шкэ инициатившэ дэ-

нэ альэ комсомолын пытартыш сйээд годем лийшэ чумыр члэн шот гыч кум ужаш гыч ик ужашы-жэ дэч шагал огыл члэн-влакын йолмышт дэнэ чрэзвычайнэ сйээд погалтэш.

Пүтынь Ушэмысэ сйээдым погышаш да тушто ончышаш паша нэргэн сйээд дэч тылызат пэлэ ончыч увэртаралтэш.

Чрэзвычайнэ сйээд кок тылызэ срокышто погалтэш.

Пүтынь Ушэмысэ сйээдыш представитэль колтышаш нормым комсомолын Рүдö Комитэтшэ ышта.

17. ВЛКСМ Рүдö Комитэт чрэзвычайнэ сйээдым 16-шо пунктыш то ончыктымө срокышто ок погогы, чрэзвычайнэ сйээдым погаш йодшо организацэ-влак организационно комитэтым ыштэн кэртят. Чрэзвычайнэ сйээд ўжыктымö шотышто тидэ комитэтын праважэ Рүдö Комитэтын гайак лийэш.

18. Сйээд:

а) Рүдö Комитэтын да Рүдö рэ-

виз комиссын отчотшым колыштэш да пэнгыздэмда;

б) ВЛКСМ программэ дэн уставым угычын онча да вашталта;

в) комсомол пашан обшо линейжым да ушэмын чэрэтан задачижым палэмда;

г) ВЛКСМ Рүдө Комитэтым да Рүдө рэвиз комиссым сайла.

19. ВЛКСМ Рүдө Комитэт да Рүдө рэвиз комисс сйээд палэмдымэ состав дэнэ сайлалтыт. Рүдө Комитэтын члэнжэ кайа гын, комитэт состав сйээд палэмдымэ порьадкэ дэнэ сйээдэш сайлымэ кандидат влак дэнэ тэмалтэш.

20. Пүтынъ Ушэмысэ ик сйээд дэнэ вэс сйээд жап коклаштэ ушэм кўшыл органлан ВЛКСМ Рүдө Комитэт шотлалтэш.

Рүдө Комитэт комсомолын чыла пашажым вуйлата. ВЛКСМ лүм дэнэ кугыжаныш учрэдэньылашкэ, организацылашкэ прэдставитэлым колта, ушэмын рүдө органжэ „Комсомольская правда“ рэдакцым да ВЛКСМ Рүдө Коитэтын моло

изданьэ рэдакцэ-влакым сайлэн шогалта, ушэмын вийжым да оксажым пайла, контролироватла.

21. ВЛКСМ Рүдö Комитэтын плэnumжo 4 тылызылан ик кана дэч шуэн огыл погалтэш.

Комсомол Рүдö Комитэт члэнын кандидат-влакшэ Рүдö Комитэт плэnumын засэданыштыжэ совэшатэьнэ йүк права дэнэ лийыт.

22. Комсомол Рүдö Комитэтын ик плэnumжo дэнэ вэс плэnum жап коклаштэ ушэмын чыла пашажым вуйлаташлан, Рүдö Комитэт плэnum шкэ составшэ гыч Рүдö Комитэт бұром да организационно-исполнительнэ шотан тэкушо пашам шуктэн шогаш сэкрэтариатым сайла. Сэкрэтариат составым Рүдö Комитэт ышта. Комсомолын Рүдö Комитэтшэ шкэ пашажэ нэргэн комсомол организацэ-влаклан эрэак увэртэрэн шога.

23. Почэш кодшо посна участкылаштэ комсомол паша вийагдашлан ВЛКСМ Рүдö Комитэт вигак шкэ вуйлатымыжэ да контроль-

жо почеш пашам ыштышэ комсомол организатор-влакым шогалта.

24. Политотдэл улмаштэ (совхоз, рӯд дэн кӯртньӧ корно транспорт, Йӱдвэл тэнгыз корно, молат) комсомол организацын пашажым политотдэл начальниклан комсомол паша дэнэ полышкалышэ-влак вуйлатат. Нуным ВЛКСМ Рӯдӧ Комитэт ойыра да пэнгыдэмда.

Политотдэл начальниклан комсомол паша дэнэ полышкалышэ-влак ВЛКСМ Рӯдӧ Комитэтлан вигак подчиньатлат. Нуным кэлшышэ политотдэл дэн политуправләнэ начальник-влак вуйлатат.

25. Рӯдӧ рэвиз комис тэрга:

а) комсомолын рӯдӧ органлаштыжэ пашан писын да чын эртымым, ВЛКСМ Рӯдӧ Комитэт аппаратын сайын ышталтмыжым;

б) ВЛКСМ Рӯдӧ Комитэтын касыжым да бӯджэт шуктым.

26. ВЛКСМ Рӯдӧ Комитэт пэлен комсомолыш пуртымо да комсомол гыч лукмо пашам ончышо комис ышталтэш. Тудо ВЛКСМ

Рүдө Комитэтын вигак вуйлатымыж дэнэ пашам ышта, комсомолыш пуртымо, комсомол гыч лукмо да ушэм корно дэнэ взысканьэ ыштымэ нэргэн апэльяцым лончыла.

IV. КОМСОМОЛЫН КРАЙ, ОБЛАСТЬ ДА РЭСПУБЛИК ОРГАНИЗАЦЫЖЭ-ВЛАК НЭРГЭН

27. Область, край, республик комсомол организацын кұшыл органжылан область дэн край комсомол конфэрэнцэ, альэ нацреспубликысэ комсомол сйэзд шотлалтэш, а нунын кокла жапыштэ — область, край комитэт, нацреспубликысэ ЛКСМ Рүдө Комитэт.

Нуно шкэ пашаштым Лэнин коммунист рвэээ ушэмын Пўтынъ Ушэмысэ сйэздшын да ВЛКСМ Рүдө Комитэтын пунчалышт почэш ыштэн шогат.

Обком, крайком да нацреспубликысэ ЛКСМ Комитэт-влак ВЛКСМ Рүдө Комитэтлан, ВЛКСМ Рүдө Комитэтын ыштымэ порьадкыжэ почэш, отчотым пуэн шогат,

28. Область, край кӱргӱ чэрэ-тан конфэрэнцым альэ нацреспубликысэ ЛКСМ сйэздым область, край комитэт, нацреспубликысэ ЛКСМ Рүдӱ Комитэт идалыкат пэлыштэ ик кана погат, а чрэзвычайнэ конфэрэнцым, сйэздым область, край комитэтын, нацреспубликысэ ЛКСМ Рүдӱ Комитэтын пунчалышт почэш, альэ тудо область, край, рэспублик организацыштэ улшо чумыр члэн-влакын кумышо ужашыжэ дэч шагал огыл йодмо почэш погат.

Область, край конфэрэнцыш, нацрэспублик ЛКСМ сйэздыш прэдставитэль колтышаш нормым область, край комитэт, нацреспубликысэ ЛКСМ Рүдӱ Комитэт-влак ыштат.

Область, край конфэрэнцэ, нацрэспубликысэ ЛКСМ сйэзд ВЛКСМ пашан обшо йодышыжо-влакым колыштэш да лончыла, область, край комитэтын, нацреспубликысэ ЛКСМ Рүдӱ Комитэтын да рэвиз комисын •тчот докладыштым ко-

лыштэш да пэнгыдэмда, областьыштэ, крайыштэ да рэспубликыштэ комсомол пашан йодышыжовлакым лончыла да область, край комитэтым, ЛКСМ Рүдö Комитэтым, рэвиз комисым да комсомолын Пүтынъ Ушэмысэ сйэздышкыжэ дэлэгат-влакым сайла.

29. Область, край комитэт, нацрэспубликысэ ЛКСМ Рүдö Комитэт тудын контролироватлымэ дэнэ пашамыштэн шогышо комсомол орган-влакын редакцыштым сайлэн шогалтат, ұлыл организацэ-влакым вуйлатат, комсомол дэч партий, совет, профсоюз да моло организацылаш шкэ прэдставитэлыштым кóлтат, область, край, рэспублик комсомол организацылан шкэ пашашт нэргэн увэртарэн шогат, шкэ организацэ кóргыштышт комсомол вийым да оксам шэлэдат.

30. Область, край комитэт, нацрэпублик ЛКСМ Рүдö Комитэт плэnum кум тылызылап ик кана дэч шуэн огыл погалтэш.

31. Область, край комитэт, нац-

республик ЛКСМ Рудё Комитэт тэкушо пашам шуктэн шогаш бұром ойырат.

Обком, крайком да нацреспублик ЛКСМ Рудё Комитэт сәкретарь влаклан партийнә дән комсомол стаж обәзатәльнә тыгай лийман:

пашазылан ВЛКСМ стаж 5 ий да ВКП(б) стаж 4 ий, молылан ВЛКСМ стаж 6 ий да ВКП(б) стаж 5 ий.

Паләмдымаш: Крайыш да республикыш ушнән шогышо область, нацреспублик ЛКСМ Рудё Комитэт сәкретарь-влаклан партийпә-комсомол стаж обәзатәльнә тыгайә лийман:

пашазылан ВЛКСМ стаж 4 ий да ВКП(б) стаж 3 ий, молылан ВЛКСМ стаж 5 ий да ВКП(б)— 4 ий.

32. Крайыш да республикыш ушнән шогышо национальнә да моло областьласә, автоном республикласә комсомол организацә-влак край комитэт, нацреспублик ЛКСМ Рудё Комитэт-влакын вуйлатымә почәш

пашам ыштат да шкэныштын кӱргӱ
илыш шотышто ВЛКСМ уставын
IV главаштэ комсомолын край, об-
ласть, республик организацэ-влак
нэргэн ончыктымым шуктэн шогат.

V. КОМСОМОЛЫН ОКРУГ, ОЛА ДА РАЙОН ОРГАНИЗАЦЫЖЭ- ВЛАК НЭРГЭН

33. Ола, округ, район конфэрэн-
цым ола, округ, район комитэт-
влак идалыкат пэлыштэ ик кана
дэч шуэн огыл погат. Чрэзвычайнэ
конфэрэнцэ ола, округ, район ко-
митэт пунчал почэш, альэ ола,
округ, район организацыш пурышо
чыла члэн гыч кумышо ужашыжэ
дэч шагал огыл йодмо почэш по-
галтэш.

Ола, округ, район конфэрэнцэ
ола, округ, район комитэтын, рэвиз
комисын отчотыштым колыштэш
да пэнгыдэмда; ола, округ, район
комитэтым, рэвиз комиссым да край,
область конфэрэнцышкэ альэ нац-
республик комсомол сйэздчышкэ
дэлэгат-влакым сайла.

34. Ола дэн округ комсомол комитэт сэкретарь-влаклан партий дэн комсомол стаж обэзатэльныэ тыгайэ лийман:

пашазэ-влаклан ВЛКСМ стаж 4 ий да ВКП(б) стаж 2 ий,

моло-влаклан ВЛКСМ стаж 5 ий да ВКП(б) стаж 3 ий.

Район комсомол комитэт сэкретарь - влаклан: пашазэ-влаклан ВЛКСМ стаж—3 ий да ВКП(б) стаж 2 ий, моло-влаклан ВЛКСМ стаж—4 ий да ВКП(б) стаж—2 ий.

Ола, округ да район комсомол комитэт сэкретарь-влакым обком, крайком альэ нацреспублик ЛКСМ Рудё Комитэт пэнгыдэмда, тылэч вара ВЛКСМ Рудё Комитэт пэнгыдэмда.

35. Ола, округ, район комсомол комитэт бұром сайла, прэдрийа-тылаштэ, совхозлаштэ, МТС-ыштэ, колхозлаштэ да школлаштэ, тўналтыш комсомол организацым организатла да пэнгыдэмда, оласэ альэ районысо чыла тўналтыш организацэ-влакын пащаштым вуйлата,

комсомолэц-влак учотым ышта, ола дэн район көргыштö комсомол организацэ вийым да оксам шэлэда, совет, озанлык да профсоюз организацылашкэ прэдставительым колта.

Ола, округ, район комсомол комитэт шкэ пашажэ нэргэн, ВЛКСМ Рүдö Комитэт ончыктымo срокышто да формo дэнэ область, край комитэт да нацреспублик ЛКСМ Рүдö Комитэтыш отчотым пуа.

Ола, округ, район комитэтын плэнумжо кок тылызылан ик кана деч шуэн огыл погалтэш.

VI. КОМСОМОЛЫН ТҮНГАЛТЫШ ОРГАНИЗАЦЫЖЭ-ВЛАК НЭРГЭН

36. Түнгалтыш комсомол организацэ комсомолын нэгызшылан шотлалтэш.

Түнгалтыш комсомол организацэ фабрикыштэ, заводышто, МТС-ыштэ, совхозышто, моло озанлык прэдриятыштэ, колхозышто, йалыштэ, учрэждэныштэ, вузышто,

школышто, Йошкар армий частьлаштэ да моло вэрэат 3 комсомол члэн дэч шагал огыл лиймэк ышталтэш.

Тўнгалтыш комсомол организацэ-влак ВЛКСМ район альэ ола комитэтэш пэнгьдэмдалтыт.

37. 100 альэ утларак комсомолэц улман кугу предприйатыштэ, учрэждэньыштэ, вузышто, школышто, колхозышто да моло вэрэат пўтынь предприйатым, учрэждэньым да молым авалтышэ тўнгалтыш комсомол организацэ кўргыштў: цэхыштэ, участкыштэ, пўлкаштэ, факультэтыштэ да монь комсомол организацэ-влак ышталт кэртыт. (Тыгэ лиймэ годым тидым кажнэ кана райком, горком посна пэнгьдэмда). Тугак цэх, участкэ организацэ кўргыштў да моло вэрэат комсомол группо-влак ышталт кэртыт.

38. Тэкущо пашам ыштэн шогашлан тўнгалтыш комсомол организацэ комсомол комитэтым (комсомол фабкомым, комсомол завкомым да

молым) ик ийлан сайла, а цех ор-
ганизациэ—цэх комсомол организациэ
бүром альэ комсоргом 6 тылызы-
лан сайла.

10 комсомол члэн дэч шагалан
түнгалтыш комсомол организациыш-
тэ комсомол комитэт ок ышталт,
түнгалтыш комсомол организациын
сэкретаржэ вэлэ сайлалтэш.

РККА-сэ түнгалтыш комсомол ор-
ганизациылаштэ комитэт огул, бюро
сайлалтэш.

Түнгалтыш комсомол организа-
циылаштэ кэч кунамат производст-
во паша гыч утарыдымэ пашайэнг-
влак ыштат. Производство паша
гыч утарымэ паша йэн түнгалтыш
организациыласэ утларак кугу коми-
тетлаштэ ВЛКСМ Рүдө Комитэтын
рээрэшенныжэ почэш гына ойыралт
кэртэш.

39. Вэрысэ профсоюз да моло
организациэ-влак дэнэ кылым кучэн
шогашлан түнгалтыш комсомол ор-
ганизациэ шкэ прэдставительжэ-вла-
кым ойыра.

VII. ЙОШКАР АРМИЙЫСЭ КОМ- СОМОЛ ОРГАНИЗАЦЭ НЭРГЭН

40. Йошкар армийыштэ ВЛКСМ организацын чыла пашажэ партий-нэ-политик пашан ойырлыдымо ужашыжэ да тудо политорган, во йэнэ комисар влакын да Йошкар армий частьласэ партий организацын вик вуйлатымышт почэш ышталтэш.

Комсомол вуйлатышэ орган (райком, горком, обком) дэн РККА политорган-влак коклаштэ вашкыл кучымаш ВЛКСМ Рүдö Комитэт дэн РККА политуправлэньэ ыштымэ посна положэньэ дэнэ ончыкталтэш.

41. Йошкар армийыштэ комсомол организацэ-влакын правашт, обэзанностьышт да пашашт ВЛКСМ Рүдо Комитэт дэн РККА политуправлэньын ыштымэ посна положэньышт дэнэ ончыкталтэш.

VIII. ПАРТОРГАНИЗАЦЫН КОМ- СОМОЛЫМ ВУЙЛАТЫМЫЖЭ

42. Ленин комсомол чыла шкэ пашажым ВКП(б)-ын вик вуйлатымыж дэнэ ыштэн шога. ВЛКСМ Рүдб Комитэт—ушэмын вуйлатышэ органжэ, тудо ВКП(б) Рүдб Комитэтлан вик подчиньатлалт шога. ВЛКСМ-ын вэрласэ организацэ-влакын пашаштым область, край, рэспублик, ола дэн район парторганацэ-влак эскэрэн, виктарэн шогат.

IX. ПРФСОЙУЗ ДА СОВЭТ ОРГА- НИЗАЦЭ-ВЛАК ДЭНЭ КОМСОМО- ЛЫН КЫЛЫМ КУЧЫМЫЖО

43. Пашам пырля ыштышашлан ВЛКСМ организацэ-влак профсо-йузыш, калык туныктымо органыш да рвэзэ-влак интэрэс дэнэ ушнэн пашам ыштышэ моло учрэдэньылашкэ шкэ прэдставительыштым ойьрат.

44. Профсоюз, совет да моло организацылаштэ комсомолын прэдставительжэ влак партийын, комсо-

мөлын пунчалыштым илышыш пур-
тат, правитэльствын рвэээ-влак
шотышто лукмо законжо шукталт-
мым эскэрат, кэлшышэ организацэ
влакын обшо пашаштышт полшат
да нуным колтышо комсомол ор-
ганизаци ончылан нуно шкэ па-
шашт нэргэн отчотым эрээк пуэн
шогат.

Х. УШЭМ КӨРГӨ ДЭМОКРАГИЙ ДЭН КОМСОМОЛ ДИСЦИПЛИН НЭРГЭН

45. Шкэ организацин альэ чу-
мыр комсомолын пашаштыжэ чы-
ла йодыш-влакым аптраныдэ да
пашалан полшышашын лончыты-
маш—кажнэ ВЛКСМ члэнын ойыр-
лыдымо праважэ.

Комсомолын чыла пашаштыжат
самокритик кумдан, йэнгын кө ул-
мыжо ончалтдэ шаралтман. Ком-
сомол члэн-влак шкэныштын сай-
лымэ органыштым, шкэ вуйлаты-
шыштым критиковатлышт, тёрла-
таш лийдымэ болтун да практик
шэм паша дэч кораншэ влакым

вуйлатымаш гыч поктэн луктышт.
Комсомол организацэ-влакын пашасэ йодыш-влакым антраныдэ да пашалан полшышашын лончылы-маш,—партныйн гунчалжэ влакым сайракын шукташлан, комсомолым партий йыр адакат утларак чумы-рашлан виктаралтман. Тугэ гынат Ушэм илышысэ чыла үчашыман йодыш-влак организацын күлэш пунчалым лукмэшкыжэ вэлэ лончылалт кэртит.

46. Комсомол дисциплиным строго кучымаш—чыла комсомол члэн дэн комсомол организацын эн первой обāзанностьышт.

Кажнэ комсомол организацэ, кажнэ комсомолэц, тулэчат коч ушэмын активнэ пашайэнжэ партий дэн комсомол орган-влакын пунчалыштым раш, писын да чакныдэ шуктэн шогышаш улыт. Совет правительствын пунчалжым да тудын чыла органжэ-влакын ончыктымыштым комсомолэц-влак образцово шуктэн шогаш обāзан улыт.

Комсомол вуйлатышэ органласэ

члэн влак комсомолышто кўртнбѳ гай дисциплин кучымо примэрым ончыктышаш да ушэмын чумырлыкшым да иктылыкшым чот аралышаш улыт. Тидэ трэбованьым пудыртышо вуйлатышэ комсомол орган члэнлан сойузно взысканьын чыла мэржат, комсомол гыч лукмэшкат ышталтман, а ВЛКСМ Рўдѳ Комитэт члэн шотышто—Рўдѳ Комитэт кандидатыш кусарымаш, Рўдѳ Комитэт состав гыч лукмаш да пытартыш мэржэ—комсомол гыч лукмаш. Нинэ взысканьым сойузно дисциплин пудыртышылан тудын члэнлан шогымо плэnum гына, альэ кўшыл комсомол комитэт вэлэ пуэн кэртэш.

47. Кўшыл организацэ влакын пунчалыштым шуктыдымылан да моло титак пашалан тыгай мэрэ ышталтэш: организацэ-влаклан порицаньэ да Обком, Крайком нацреспублик ЛКСМ Рўдѳ Комитэт-влакын санкцийышт почэш обшо пэрэрэгистрацым ыштымаш (организацым распуснитлымаш) несна

КОМСОМОЛ ЧЛЭН-ВЛАКЛАН ИКТАЖ МО-
гай порицаньэ (на вид шындымаш,
выговорым пумаш да тулэч моло,
сэмынат), общэствэннэ порицаньэ,
комсомолым вуйлатымэ паша гыч
жаплан корандымаш; нинэ органи-
зацылаштэ ответствэннэ паша ыш-
тымаш гыч корандымэ нэргэн кэл-
шышэ партийнэ, совет да моло ор-
ганизациэ ончылан йодышым шын-
дымаш; комсомол гыч лукмаш;
комсомол гыч луктын, титак па-
шажэ нэргэн административнэ да
суд властьлан увэртарымаш.

П а л э м д ы м а ш. Ик жапыш-
так ВКП(б) члэн альэ кандида-
тыштэ шогышо ВЛКСМ члэн-
влак ыштымэ титак пашаштлан
партийнэ организациэ ончыланат,
комсомол организациэ ончыланат
мутым кучат.

ХІ. КОМСОМОЛЫН ОКСА СРЭД- СТВЫЖЭ НЭРГЭН

48. Комсомолын окса срездствыжэ
члэн взнос да молэ окса пурымаш
гыч погына.

П а л э м д ы м а ш. Ик жапыш-
так ВКП(б) члэныштэ альэ кан-
дидатыштэ шогышо ВЛКСМ
члэн-влак комсомолыш члэн взно-
сым тўлыма гыч утаралтыт.

49. Чыла ВЛКСМ члэн дэн
кандидат-влак (нунын коклаштак
ВКП(б) ыштэ шогышат) ий йэда
войэннэ-шэф взносым да интерна-
циональнэ взносым ВЛКСМ Рўдō
Комитэтын ончыктымо кугыт
нарэ тўлэн шогат.

50. Комсомол кандидатыш альэ
члэныш пуртымо годым вступи-
тэлынэ взнос тылызэ йэда тўлымō
члэн взнос дэч кок кана шукō на-
лэлтэш.

ВУИЛЫМАШ

ВЛКСМ-ын программыжэ . . .	
ВЛКСМ-ын уставшэ	43

Рэдколлэгий: { Г. Г. Микин.
В. Т. Тимофеев
А. Ф. Яндулин.

Тэхрэдактыр Л. Васильев
Коррэктыр Е. Андреев.

Погаш 1936 ий 5/Х, пэчатъыш 1937 ий 10/II пумо. Мароблит № 8-а. Тираж 5000+120 экз. Кагаз кугыт 82×110/64 1,25 пэчэт лист, автыр лист 1⁵/₈. Листыштэ 55300 тип. знак. Издательствын заказ № 63, типографийын № 72. МарГИЗ-ын 1 и типографийжэ, Йошкар-Ола, Совет урэм, 54.

Түрлө палэмдыш.

Түрлө палэмдыш.

ИЗВ. № 2716

Ц. 1987
КТ № 113

ИЗДАНИЕ

4988

Акшэ 15 ыр.
Цена 15 коп.

Мар.

1-132

Программа и устав
Всесоюзного Ленинского
Коммунистического
Союза молодежи.
На марийском языке.

✓

0.

2

	Map.
	1-139.